

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO. 410.4.3.2024

Pan
Jarosław Kaźmierczak
Wójt Gminy Sieradz
Urząd Gminy Sieradz
ul. Armii Krajowej 5
98-200 Sieradz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/093 - Zapobieganie bezdomności zwierząt domowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Sieradz ¹ , ul. Armii Krajowej 5, 98-200 Sieradz
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Kaźmierczak, Wójt Gminy Sieradz ² , od 6 grudnia 2006 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Planowanie i organizowanie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. 2. Realizacja zadań z zakresu opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania bezdomności oraz nadzór nad wykonaniem tych zadań.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2024, do zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 10 maja 2024 r. z uwzględnieniem faktów i dowodów wykraczających poza ten okres mających znaczenie dla badanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Magdalena Łysek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/20/2024 z 26 stycznia 2024 r. (akta kontroli str. 1-22)

---

¹ Dalej: Urząd lub Gmina.

² Dalej: Wójt.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą, Wójt podjął działania służące zapewnieniu terminowego obowiązywania na terenie Gminy programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt⁵, które odnosiły się także do kotów.

Jednak organizowanie zadań z ww. zakresu przez Gminę nie zawsze przebiegało prawidłowo i rzetelnie. Wbrew art. 11a ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt⁶, w latach 2019-2020 przy przygotowywaniu projektu PONZ, nie zasięmano opinii organizacji społecznych, których statutowym celem działania była ochrona zwierząt, a w projektach Programów na lata 2019-2021 nie uwzględniono opinii Powiatowego Lekarza Weterynarii w Sieradzu, co skutkowało naruszeniem prawa. Wprawdzie w projektach Programów wskazywano podmioty, przy pomocy których Gmina w ciągu roku realizowała zadania nałożone na nią w ustawie, jednakże z trzema podmiotami nie zawarto stosownych porozumień. Wójt wykonując obowiązki regulatora działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami (wyłapywania zwierząt) lub prowadzenia schronisk, wydał dwie decyzje zezwalające na prowadzenie schroniska na terenie Gminy i jedną w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, jednakże przy ich wydawaniu uchybiono wymaganiom ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁷. Wykonywanie zadań powierzono podmiotom gwarantującym umieszczenie zwierząt w legalnie działającym schronisku, objętym nadzorem weterynaryjnym i posiadającym odpowiednie zezwolenia, za wyjątkiem wyłapywania zwierząt z terenu Gminy od marca 2023 r. W Gminie zapewniono odpowiednie zasoby kadrowe i finansowe służące realizacji zadań z zakresu zapobiegania bezdomności zwierząt, jednakże kontrola zarządcza nie funkcjonowała właściwie - nie określono mierników realizacji zadań (na poziomie produktów i rezultatów), o których mowa w Komunikacie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, a także nie identyfikowano ryzyka związanego z celami i zadaniami z zakresu utrzymywania i zapewnienia opieki weterynaryjnej bezdomnym zwierzętom oraz zapobiegania bezdomności zwierząt domowych. W Raporcie o stanie gminy za 2019 r. nie ujęto realizacji Programu w tym roku.

Przy wyborze podmiotu prowadzącego schronisko Gmina kierowała się kryteriami pozacenowymi, a zawierając umowy należycie zabezpieczyła swoje interesy. Jednak, gdy w 2021 r. Policja i przedstawiciele organizacji społecznych odebrali ze schroniska, z powodu złych warunków utrzymywania, siedem bezdomnych zwierząt należących do Gminy Sieradz, nie podjęto żadnych działań zmierzających do wyegzekwowania odpowiedzialności wykonawcy, a umowa była kontynuowana do końca jej obowiązywania, by następnie z tym samym wykonawcą zawrzeć kolejną umowę, która była wykonywana do marca 2023 r.

W należyty sposób Gmina realizowała wykonanie pozostałych zadań z zakresu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz służące zapobieganiu bezdomności zwierząt. NIK pozytywnie ocenia wprowadzenie od 2021 r. planu kastracji lub sterylizacji i planu znakowania zwierząt właścicielskich. W wyniku realizacji przez Gminę działań zapobiegających bezdomności, w tym określonych w Programie, ograniczono zjawisko bezdomności zwierząt domowych oraz wydatki na opiekę nad zwierzętami bezdomnymi. Prawidłowo finansowano także realizację ww. zadań, niemniej w trakcie prowadzonych kontroli na miejscu w schronisku, nie identyfikowano istotnych nieprawidłowości, pomimo ich wystąpienia.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: PONZ lub Program.

⁶ Dz.U. z 2023 r. poz. 1580 dalej jako uoz.

⁷ Dz.U. z 2024 r. poz. 399 dalej jako ucpg.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Planowanie i organizowanie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt

Opis stanu faktycznego

1.1. Gmina samodzielnie wykonywała obligatoryjne zadania własne z zakresu: zapobiegania bezdomności zwierząt, zapewnienia opieki bezdomnym zwierzętom oraz ich wyłapywania, w szczególności nie współdziałała oraz nie inicjowała działań w zakresie współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w celu wspólnej ich realizacji, jak również nie wykonywała zadań w tym zakresie na rzecz innej gminy.

Zgodnie z przedłożonymi zestawieniami wydatków budżetowych w latach 2019-2023 Gmina wydatkowała na bieżącą opiekę nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt łącznie 1 079 450,22 zł, przy czym w kolejnych latach wydatki wykonane zmniejszały się i wyniosły:

- w 2019 r. – 288 359,11 zł;
- w 2020 r. – 238 445,34 zł;
- w 2021 r. – 237 024,96 zł;
- w 2022 r. – 157 818,89 zł;
- w 2023 r. – 122 856,81 zł.

Gmina nie realizowała zadań inwestycyjnych i z tego tytułu w latach 2019-2024 (I kwartał) nie poniosła wydatków majątkowych.

(akta kontroli str. 23, 624, 778, 781)

Roczne wydatki na poszczególne zadania w ramach bieżącej opieki nad zwierzętami bezdomnymi w okresie objętym kontrolą wynosiły:

- 940 055,88 zł na wyłapywanie i pobyt zwierząt w schroniskach (90% ogółu), z czego w 2019 r. 286 094,31 zł, w 2020 r. 237 445,35 zł, w 2021 r. 209 878,81 zł, w 2022 r. 120 370,15 zł i w 2023 r. 86 267,26 zł;
- 9 677,00 zł na zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt (0,93% ogółu), przy czym w 2019 r. i w 2020 r. nie ponoszono wydatków z tego tytułu, wydatki w 2021 r. wyniosły 1 370,00 zł, w 2022 r. 1 800,00 zł i w 2023 r. 6 507,00 zł;
- 1 598,18 zł na opiekę nad wolno żyjącymi kotami (0,15% ogółu), z czego odpowiednio: 280 zł, 299,99 zł, 150 zł, 345,64 zł i 522,55 zł;
- 665,97 zł na inne zadania, w tym usypianie ślepych miotów (0,06% ogółu), z czego w 2019 r. 65,97 zł, w 2020 r. -2022 r. nie wydatkowano żadnych środków, w 2023 - 600 zł⁹.

Natomiast wydatki na zapobieganie bezdomności zwierząt w tym okresie stanowiły:

- 84 616,93 zł na zabiegi kastracji / sterylizacji¹⁰ wraz ze znakowaniem zwierząt właścicielskich (8,10% łącznie wydatkowanych środków), z czego w 2019 r. 518,83 zł, w 2020 r. nie wydatkowano żadnych środków, w 2021 r. wydano 22 005,00 zł, w 2022 r. – 33 833,10 zł, w 2023 r. – 28 260 zł;
- 7 891,15 zł na edukację, promocję adopcji zwierząt (0,76% ogółu), z czego odpowiednio: 1 400 zł, 700 zł, 3 621,15 zł, 1 470 zł i 700 zł¹¹.

W 2023 r. roczne wydatki na zadania z zakresu zapobiegania bezdomności zwierząt, zapewnienia opieki bezdomnym zwierzętom lub ich wyłapywania zmniejszyły się o 57,39% w porównaniu do 2019 r., najistotniejsze zmniejszenie, z uwagi na wielkość wydatkowanych środków dotyczyło wyłapywania i pobytu zwierząt w schroniskach – o 69,85%.

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ W I kwartale 2024 r. wydatki na poszczególne zadania wyniosły odpowiednio: 32 677,11 zł, 2 268 zł, 0 zł, 0 zł

¹⁰ Bez zwierząt bezdomnych w schroniskach. Razem z kotami wolno żyjącymi.

¹¹ W I kwartale 2024 r. nie dokonano jeszcze wydatków na te zadania.

1.2. Na dzień 1 stycznia 2019 r. w schronisku przebywały 103 bezdomne zwierzęta odłowione z terenu Gminy (97 psów i sześć kotów). W latach 2019-2024 (I kwartał) wyłapano łącznie 148 zwierząt (115 psów i 33 koty)¹². Wszystkie odłowione zwierzęta zostały przekazane do schronisk świadczących na rzecz Gminy opiekę nad bezdomnymi zwierzętami. W tym okresie, zgodnie z informacjami ze schronisk, 168 zostało przekazanych do adopcji, a 19 zwierząt zwrócono właścicielom. Wskaźnik adopcji wynosił w ww. okresie 75%¹³. Z kolei 12 zwierząt zostało zabranych ze schroniska przez Policję i/lub organizacje społeczne – siedem w 2021 r. i pięć w 2023 r., w związku z odbiorem interwencyjnym. W okresie objętym kontrolą odnotowano 31 zgonów (w tym sześć eutanazji). Na dzień 31 marca 2024 r. w schronisku znajdowało się 21 bezdomnych zwierząt (20 psów i jeden kot¹⁴) należących do Gminy.

(akta kontroli str. 24)

Gmina nie prowadziła udokumentowanych analiz (badań) dotyczących zjawiska bezdomności zwierząt. Informacje w tym zakresie zostały zamieszczone w innych dokumentach obligatoryjnie sporządzanych przez jst:

- raportów o stanie Gminy, przedkładanych Radzie Gminy Sieradz (dalej: RG w Sieradzu), które stanowiły podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, m.in. realizacji Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt (dalej: PONZ lub Program). Jedynie w Raporcie o stanie gminy za 2019, nie ujęto realizacji PONZ, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 1;
- sprawozdań rocznych z wykonania budżetu gminy, na podstawie których organ stanowiący podejmował uchwałę w sprawie udzielenia absolutorium wójtowi, z których wynikała finansowa analiza realizowanych zadań.

Jak wyjaśnił zastępca Wójta, także wpływające do Urzędu skargi i wnioski oraz interpelacje radnych¹⁵ dotyczące bezdomności zwierząt, obserwacje, spotkania z mieszkańcami oraz współpraca z działającymi na terenie Gminy organizacjami, stanowiły podstawę do badania i formułowania wniosków. Efektem prowadzonych analiz było wprowadzenie rekompensaty części kosztów związanych z adopcją zwierzęcia, plany znakowania zwierząt i ich rejestracja oraz prowadzone akcje sterylizacji i kastracji zwierząt właścicielskich.

(akta kontroli str. 25-50, 161-182, 625-712, 778-781, 793, 795, 806-807, 809-810)

1.3. W latach 2019-2023 organy Gminy (Wójt, Rada) wypełniając obowiązek zapobiegania bezdomności zwierząt i zapewnienia opieki bezdomnym zwierzętom corocznie przygotowywały i podejmowały uchwały w sprawie Programów¹⁶.

W tym celu Wójt każdorazowo przygotowywał projekt programu (art. 11a ust. 6 uoz) oraz przedstawiał RG w Sieradzu w terminie umożliwiającym jego przyjęcie do dnia 31 marca danego roku. Rada nie zgłaszała uwag do projektów przedkładanych PONZ, a poszczególne postanowienia obowiązujących Programów były zbieżne z projektami przedstawionymi przez Wójta. W stosunku do Programu na 2021 r. (przyjętego uchwałą RG Sieradz z dnia 11 marca 2021 r.) wskutek istotnych naruszeń

¹² W tym: 2019 r. - 27 zwierząt (21 psów i sześć kotów), w 2020 r. - 38 zwierząt (21 psów i 17 kotów), w 2021 r. - 15 zwierząt (wyłącznie psów), w 2022 r. - 19 zwierząt (12 psów i siedem kotów), w 2023 r. - 38 zwierząt (36 psów i dwa koty) i do końca I kwartału 2024 r. - odłowiono 11 zwierząt (10 psów i jednego kota).

¹³ Wskaźnik liczby zwierząt wydanych do adopcji i odebranych przez swoich dotychczasowych właścicieli do liczby zwierząt przebywających w schronisku (stan na początek okresu i napływ zwierząt w danym roku).

¹⁴ Przebywający w schronisku w szpitalu.

¹⁵ W okresie objętym kontrolą wpłynęły: w marcu 2020 r. interpelacja radnej, w przedmiocie podjęcia działań w szkołach, przedszkolach, klubach Seniorów itp. promujących adopcję bezdomnych zwierząt. Działania podjęto po odwołaniu zagrożenia epidemiologicznego. W 2021 r. jedna skarga, dotycząca adopcji psów ze schroniska w Wojtyszkach. Uchwałą nr 1/2021 Komisji Skarg, wniosków i petycji Rady Gminy Sieradz z dnia 18 czerwca 2021 r. uznano skargę za bezzasadną.

¹⁶ PONZ na 2019 r. (Dz. Urz. Wojew. Łódzkiego poz. 2931, 15 maja 2019 r.); PONZ na 2020 r. (Dz. Urz. Wojew. Łódzkiego poz. 2117, 1 kwietnia 2020 r.); PONZ na 2021 r. (Dz. Urz. Wojew. Łódzkiego poz. 1457, 31 marca 2021 r.); PONZ na 2022 r. (Dz. Urz. Wojew. Łódzkiego poz. 1412, 15 marca 2022 r.); PONZ na 2023 r. (Dz. Urz. Wojew. Łódzkiego poz. 3048, 13 kwietnia 2023 r.) (zmieniony uchwałą nr LX/399/2023 z dnia 20 kwietnia 2023 r.) i PONZ na 2024 (Dz. Urz. Wojew. Łódzkiego poz. 2739, 28 marca 2024 r.).

przepisów ustawy o ochronie zwierząt została stwierdzona nieważność¹⁷. Z wyroku WSA wynika, że *wobec istotnego naruszenia przepisów art. 11a ust. 2 pkt 1-3, pkt 5, pkt 7 i ust. 5 uoz poprzez niewypełnienie przez organ obowiązków nałożonych przez ustawę, zaszła konieczność stwierdzenia nieważności zaskarżonej uchwały w całości. Uchwała nie zawierała przewidzianych w ustawie elementów obligatoryjnych (nie regulowała ich wszystkich), co oznaczało, że przyjęty przez Radę Gminy Sieradz Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Sieradz w roku 2021 nie wyczerpał we wskazanym powyżej zakresie ustawowego upoważnienia, co stanowi o naruszeniu art. 7 Konstytucji RP. Wyrok stwierdzający nieważność aktu wywiera skutki ex tunc, a zatem z mocą wsteczną od dnia wydania¹⁸. Orzeczenie zapadło po upływie ponad roku od podjęcia uchwały ws. Programu oraz gdy obowiązywał kolejny Program na 2022 r.*

(akta kontroli str. 51, 73-95, 807, 810, 812, 814)

Działając na podstawie art. 11a ust. 7 pkt 1 i 3 uoz każdego roku Wójt zasięgał opinii dzierżawców obwodów łowieckich, działających na obszarze gminy oraz Powiatowego Lekarza Weterynarii w Sieradzu (dalej PLW w Sieradzu). Przekazanie Programów do zaopiniowania wymienionym w ustawie podmiotom następowało terminowo, tj. do 1 lutego. Każdorazowo organizacje łowieckie opiniowały pozytywnie przedkładane projekty Programów.

Także PLW w Sieradzu opiniował pozytywnie przedkładane projekty, jednakże w latach 2019-2021 wnosił uwagę odnośnie wpisania kwot przeznaczonych na opiekę nad wolno żyjącymi kotami oraz usypianie ślepych miotów bezdomnych zwierząt¹⁹, której Wójt nie uwzględniał w przedkładanych Radzie Gminy projektach, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości, pkt 2*. Ww. braki stanowiły również podstawę stwierdzenia nieważności Programu na 2021 r.

Ponadto w latach 2019-2020 PLW w Sieradzu zasugerował rozważenie dodania planu sterylizacji lub kastracji zwierząt posiadających właścicieli, co mogłoby wpłynąć pozytywnie na ograniczenie populacji zwierząt i zapobiegania bezdomności oraz objęcia programem znakowania zwierząt na obszarze gminy²⁰. Gmina nie uwzględniła ww. opinii o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości, pkt 3*. Takie plany wprowadzono do Programów od 2021 r.

W 2023 r. w całości zostały z kolei uwzględnione uwagi PLW w Sieradzu zgłoszone do projektu Programu na ten rok obejmujące:

- opis, w jaki sposób znakowane są kotki po sterylizacji;
- podanie informacji, że poza godzinami pracy Urzędu zgłoszeń o wałęsających się zwierzętach, czy też o przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt, można dokonywać na Policję.

PLW w Sieradzu zalecił także podjęcie kroków, „aby właściciele zwierząt, od których został usypiony ślepy miot, podpisali stosowne umowy, w których zobowiązaliby się do sterylizacji suki po porodzie, w najbliższym z możliwych terminów nakazanych przez lekarza weterynarii”. Gmina wypełniając zalecenie w PONZ na 2023 r. wpisała warunek w § 18, że „Ślepy miot zostanie poddany usypieniu na koszt Gminy tylko w przypadku zobowiązania się właściciela lub opiekuna zwierzęcia, od którego miot ten pochodzi, do poddania tego zwierzęcia zabiegowi sterylizacji. Suka lub kotka, od której pochodzi miot zostanie oznakowana elektronicznym czipem wraz

¹⁷ WSA w Łodzi sygn. akt II SA/Łd 773/21 wydał w dniu 11 maja 2022 r. wyrok stwierdzający nieważność w całości zaskarżonej przez Prokuratora Rejonowego w Sieradzu uchwały RG Sieradz nr XXXII/205/2021 z dnia 11 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w Gminie Sieradz na rok 2021.

¹⁸ Por. Tarno, Komentarz PPSA, 2010, s. 345; T. Woś, w: Woś, Komentarz PPSA, 2016, s. 864; A. Kabat, w: Dauter i in., Komentarz PPSA, 2016, s. 644; por. wyr. WSA w Lublinie z 26.3.2013 r., II SA/Lu 92/13, Legalis.

¹⁹ Jak argumentował Powiatowy Lekarz Weterynarii w Sieradzu, zgodnie z orzecznictwem (wyrok NSA II OSK 1001/17), należy zaplanować i podać konkretne kwoty, przeznaczone na finansowanie każdego zadania wymienionego w Programie.

²⁰ Co według PLW w Sieradzu dawałoby gminie narzędzie umożliwiające identyfikację właścicieli znalezionych zwierząt, sprawne dochodzenie roszczeń finansowych w przypadku poniesionych kosztów oraz ograniczenie w przyszłości ilości zwierząt pozostających pod opieką gminy.

z wprowadzeniem numeru czip do międzynarodowej bazy danych, na koszt Gminy w ramach realizacji niniejszego programu”.

Wcześniejsze Programy nie zawierały postanowień w ww. zakresie, pomimo że zadania te były wskazane w Programach, odpowiednio: sterylizacja kotek (2019-2022), wyłapywanie zwierząt (2019-2022), usypianie ślepych miotów (2019-2022).

(akta kontroli str. 61-72, 98-104, 108-112, 116-118, 778-779, 782, 807, 810)

W latach 2019-2020 przy przygotowywaniu projektu PONZ, nie zasięgnięto opinii organizacji społecznych, których statutowym celem działania była ochrona zwierząt, działających na obszarze gminy, o której mowa w art. 11a ust. 7 pkt 2 uoz, co szerzej opisano w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 4.

Z kolei od 2021 r. projekty PONZ były terminowo umieszczane na stronie BIP Gminy Sieradz wraz z informacją o możliwości zapoznania się z nimi i wyrażenia stosownej opinii przez ww. organizacje. Żadna z organizacji nie zajęła jednak stanowiska²¹. Pomimo zamieszczenia projektu PONZ na 2021 r. na stronie BIP w celu umożliwienia organizacjom społecznym ustosunkowania się do jego treści, w projekcie uchwały nr XXXII/205/2021 Rady Gminy Sieradz z dnia 11 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w Gminie Sieradz na rok 2021 nie zamieszczono informacji o tym fakcie. Jak wyjaśnił zastępca Wójta było to wynikiem pomyłki.

(akta kontroli str. 61-72, 778-781, 794, 797)

W projektach PONZ w latach 2019-2024 wprowadzono każdorazowo uwzględniano realizację wszystkich obligatoryjnych zadań gminy określonych w art. 11a ust. 2 uoz, jednak nie zawsze następowało to prawidłowo (wyrok WSA w Łodzi sygn. akt II SA/Łd 773/21 wydał w dniu 11 maja 2022 r. - opis powyżej). Programy zawierały wskazanie wysokości środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz sposób wydatkowania tych środków. Co do zasady kwoty środków finansowych określono z osobna, na każde zadanie obligatoryjne i fakultatywne wymienione w programie, wskazując sposób rozdysponowania puli środków finansowych przeznaczonych na poszczególne cele i założenia przyjęte w programie, z wyjątkiem lat 2019-2021, kiedy nie uwzględniono kwot przeznaczonych na opiekę nad wolno żyjącymi kotami oraz usypianie ślepych miotów bezdomnych zwierząt, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 2.

W 2019 r. nie zabezpieczono także środków na działania edukacyjne, wskazane w PONZ na 2019 r. w rozdziale 10. Jak wyjaśnił zastępca Wójta było to spowodowane faktem, że zadania te nie wymagały zaangażowania środków finansowych.

Każdorazowo w Programie wskazywano podmioty (oprócz schronisk), przy pomocy których gmina w ciągu roku realizowała zadania. Niemniej spośród sześciu podmiotów²² wskazanych w PONZ na lata 2019-2024, Gmina zawarła stosowne umowy/ porozumienia wyłącznie z trzema podmiotami, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 5. Wskazane w programie podmioty były podmiotami legalnie działającymi, spełniającymi wymogi określone w przepisach ustaw dla tego rodzaju działalności.

(akta kontroli str. 119-160, 793, 795)

Od 2021 r. Programy obejmowały plan znakowania zwierząt właścicielskich i kotów wolno żyjących (art. 11a ust. 3 uoz) oraz plan sterylizacji lub kastracji zwierząt w gminie, przy pełnym poszanowaniu praw właścicieli zwierząt lub innych osób, pod których opieką zwierzęta pozostają (art. 11a ust. 3a ustawy).

Programy zawierały także inne działania służące opiece nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganiu bezdomności zwierząt, m.in. z zakresu edukacji mieszkańców na temat odpowiedniej i właściwej opieki nad zwierzętami oraz ich

²¹ Zgodnie z art. 11a ust. 8 ustawy o ochronie zwierząt, niewydanie opinii w ciągu 21 dni od chwili udostępnienia projektu programu, uznaje się za jego akceptację.

²² Gospodarstwo rolne Damian Kuchczyński, Wiechucice 52, 98-200 Sieradz; Gabinet Weterynaryjny „ZWIERZYNIEC”, Jagoda Leyko – Małas, ul. Jana Pawła II 84C, 98-200 Sieradz; MAGvet s.j. M. Szturma A. Świniarska G. Świniarska, ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 92/94, 98-200 Sieradz; Gospodarstwo rolne Paweł Mitera, Kamionaczyk 20, 98-200 Sieradz; Gabinet Weterynaryjny Marek Bartolik, ul. Władysława Łokietka 3b, 98-200 Sieradz; Gabinet Weterynaryjny Przemysław Błaszczak, ul. Władysława Jagiełły 16, 98-200 Sieradz.

humanitarnego traktowania; zwiększania świadomości właścicieli zwierząt na temat ich odpowiedzialności za swoich podopiecznych i ich potomstwo (poprzez rozmowy z mieszkańcami na zebraniach w poszczególnych sołectwach, informacje na tablicach); propagowanie sterylizacji/kastracji oraz znakowania psów i kotów w celu zmniejszenia populacji bezdomnych zwierząt (strony www, media społecznościowe); propagowanie adopcji zwierząt przy udziale fundacji i/lub organizacji, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt oraz prowadzenia przez placówki oświatowe akcji zachęcających do zaopiekowania się bezdomnym psem lub kotem.

Weryfikacji programu w latach 2022-2024 dokonywano w trakcie przygotowywania sprawozdania z wykonania PONZ. We wcześniejszych latach, jak wyjaśnił zastępca Wójta „prowadzono liczne zapisy i zestawienia dotyczące odławiania zwierząt, ich liczby w schronisku, informacji o adopcji itp., które były wykorzystywane do realizacji zadań”.

Ani w programie, ani w innej dokumentacji systemu kontroli zarządczej, Wójt nie określił mierników realizacji zadań (na poziomie produktów i rezultatów), o których mowa w Komunikacie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych – szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 9.

(akta kontroli str. 785-790)

1.4. Wójt podjął działania służące zapewnieniu by PONZ odnosił się także do kotów, przy czym zakres opieki nad tymi zwierzętami w Programach ulegał systematycznemu doprecyzowaniu. Gmina zapewniała miejsce w schronisku bezdomnym kotom. W latach 2019-2021 zgodnie z Programami zagwarantowano opiekę nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie, bez określenia środków finansowych (opis w pkt 1.3., w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 2). Natomiast od 2022 r. opieka nad kotami wolno żyjącymi obejmowała także: ustalanie miejsc, w których przebywają; kontrolowanie tych miejsc i populacji; w razie zaistnienia potrzeby zapewnienie schronienia w miejscu ich bytowania; zapewnienie bezpłatnej sterylizacji i kastracji, usypianie ślepych miotów; dokarmianie²³ w okresach, gdy samodzielne zdobycie pokarmu przez zwierzęta, ze względu na niekorzystne warunki atmosferyczne np. zimą, będzie trudne oraz finansowanie odrobaczania, zwalczania pasożytów zewnętrznych, znakowania w przypadku sterylizacji kotki oraz wybranych szczepień wolno żyjących kotów. W PONZ na lata 2022-2024 każdorazowo zabezpieczano środki na opiekę nad wolno żyjącymi kotami (w tym ich dokarmianie) i tak: w 2022 r. zabezpieczono 6 000 zł na ten cel, w 2023 r. -14 000 zł, a w 2024 r. - 7 500 zł.

Jak wskazano w Programie: „Koty wolno żyjące nie były wylapywane i przekazywane do schroniska z uwagi na odgrywanie znaczącej roli w zapobieganiu rozprzestrzeniania się gryzoni w ekosystemie Gminy”. W ramach opieki sprawowanej przez Gminę i realizacji zadań określonych w PONZ każdy wolno żyjący kot, wylapany na terenie Gminy poddany był sterylizacji bądź kastracji w gabinecie weterynaryjnym, wskazanym w Programie, a następnie odwieziony do miejsca jego odnalezienia. Koty wolno żyjące poddane sterylizacji/kastracji były także oznakowane elektronicznym transponderem (od Programu na 2022 r.).

(akta kontroli str. 778-784)

1.5. Rada Gminy Sieradz na podstawie art. 7 ust. 3 ucpg, określiła w drodze uchwały nr XLVII/203/2010 z dnia 29 października 2010 r. *wymagania, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na świadczenie usług w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni na terenie Gminy Sieradz.* W przypadku przedsiębiorcy ubiegającego się o uzyskanie zezwolenia na

²³ Zagwarantowano zakup karmy i jej przekazywanie osobom wskazanym w Programie przez cały okres obowiązywania Programu, w częstotliwości raz na miesiąc. Jako stałe miejsce dokarmiania wolno żyjących kotów wskazano nieruchomości stanowiące własność Gminy lub tereny prywatne, za zgodą właściciela/zarządcy nieruchomości.

prorowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami określono wymagania w zakresie posiadania specjalistycznych środków przeznaczonych do chwytania i transportowania bezdomnych zwierząt, zapewnienia pomocy lekarsko weterynaryjnej, posiadania tytułu prawnego do miejsca przetrzymywania wyłapanych zwierząt oraz posiadania odpowiednio przeszkolonej kadry. Dla przedsiębiorcy ubiegającego się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie schroniska przewidziano z kolei następujące wymagania:

- posiadania zarejestrowanej działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt;
- posiadania tytułu prawnego do dysponowania nieruchomością, na której prowadzona ma być działalność (wyznaczonej zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym);
- posiadania samochodu przystosowanego do przewozu zwierząt spełniającego wymagania określone w art. 24 ust. 1 uoz;
- prowadzenia działalności w miejscu i w sposób spełniający wymagania Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt²⁴;
- posiadania odpowiednich zasobów ludzkich, rzeczowych i organizacyjnych;
- posiadania umowy z podmiotem gospodarczym prowadzącym działalność w zakresie przetwarzania, wykorzystania lub unieszkodliwiania padłych zwierząt
- posiadania zgłoszenia dotyczącego przewidywanej działalności skierowane do Powiatowego Lekarza Weterynarii.

W uchwale nie zawarto innych dodatkowych wymagań wskazywanych w orzecznictwie sądów administracyjnych, m.in. niekaralności za przestępstwa przeciwko zwierzętom od osób starających się o takie zezwolenia bądź wykluczające osoby skazane prawomocnie za przestępstwa czy wykroczenia przeciwko zwierzętom, bezpieczeństwo dla ludzi i środowiska, zapewnienie humanitarnego traktowania zwierząt, czy minimalizacja konfliktów lokalnych (zob. wyrok NSA z 1.03.2016 r., II OSK 36/16). Gmina nie przygotowała dotychczas projektu aktualizacji / zmiany ww. uchwały uwzględniającego nowe szczegółowe wymagania weterynaryjne dla prowadzenia schronisk dla zwierząt przyjęte Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 stycznia 2022 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt²⁵ bowiem jak wyjaśnił zastępca Wójta, ww. uchwała nie koliduje z ww. rozporządzeniem zatem „nie podjęto dotychczas inicjatywy uchwałodawczej. Ze względu jednak na archaiczność zapisów zostaną podjęte działania w kierunku zaktualizowania przepisów prawa”.

(akta kontroli str. 183-186, 794, 797, 807, 810)

Wójt jako organ reglamentujący działalność gospodarczą w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami (wyłapywania tych zwierząt) oraz prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt wydał trzy zezwolenia w ww. zakresie. W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy działalność w ww. zakresie prowadziły następujące podmioty:

- na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 3 ucpg i decyzji zn. RG 6140.1.2.2013 z dnia 21 września 2013 r. Longin Siemiński prowadzący działalność gospodarczą pod firmą *Hotel Dla Zwierząt i Pctwa Domowego Longin Siemiński Gabinet Weterynaryjny, Schronisko, Centrum Rehabilitacyjno - Szkoleniowo - Adopcyjne*, 98-277 Brąszewice, Wojtyszki nr 18 (dalej: schronisko w Wojtyszkach). Decyzja została wydana na 10 lat. W dniu 28 września 2020 r. Gmina na podstawie art. 38 ust. 2 ustawy o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej i innych ułatwieniach związanych z sukcesją przedsiębiorstw z dnia 5 lipca 2018 r.²⁶,

²⁴ Dz. U Nr 158 poz. 1657 zmieniony Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 stycznia 2022 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt (Dz. U poz. 175).

²⁵ Jw.

²⁶ Dz.U. z 2021 r. poz. 170 dalej jako: ustawa o zarządzie sukcesyjnym.

potwierdziła²⁷ możliwość wykonywania ww. decyzji przez Annę Siemińską sprawującą od 22 czerwca 2020 r. zarząd sukcesyjny. Po zmianie osoby zarządcy sukcesyjnego²⁸, w dniu 8 lipca 2022 r. potwierdzono możliwość kontynuowania wykonywania ww. decyzji zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy o zarządzie sukcesyjnym przez nowego zarządcę sukcesyjnego od 14 kwietnia 2022. Zgodnie z danymi w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej (CEiDG) zarząd sukcesyjny wygaś 15 czerwca 2023 r.

- na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 4 ucpog i decyzji zn. RG.6140.2.1.2012 z dnia 20 lutego 2012 r. Marta Szturma, właściciel firmy *Przytulisko i hotel dla zwierząt domowych „FUNNY PETS” z siedzibą działalności Czartki*. Decyzja została wydana na 10 lat. Decyzją zn. RG 6140.1.2020 z dnia 14 października 2020 r. na wniosek podmiotu ww. decyzja została cofnięta od dnia 31 października 2020 r.
- na błędnej podstawie - art. 8a ust. 3 ucpog w decyzji zn. RG 6140.1.3.2020 z dnia 26 października 2020 r. Marta Szturma, właściciel firmy *Przytulisko i hotel dla zwierząt bezdomnych „FUNNY PETS” z siedzibą Czartki* (od dnia 1 listopada 2020 r.). Decyzja została wydana na 10 lat.

Wydane w okresie objętym kontrolą decyzje na prowadzenie działalności przez przedsiębiorców były zgodne z art. 9 ust. 1 pkt 1, pkt. 3-5 i ust. 1b ucpog oraz uchwałą RG w Sieradzu nr XLVII/203/2010. Niemniej we wszystkich wydanych zezwoleniach, nie określono wymagań szczególnych wynikających z odrębnych przepisów, w tym wymagań dotyczących standardu sanitarnego wykonywania usług i ochrony środowiska, a w decyzji nr RG 6140.1.3.2020 z dnia 26 października 2020 r. wpisano błędną podstawę prawną. Szerzej kwestie te omówiono w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 6.

(akta kontroli str. 187-215, 793, 796, 812, 814, 854-929)

1.6. W okresie objętym kontrolą Gmina zapewniła realizację zadań w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w oparciu o trzy zawarte umowy:

- nr 272.11.2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. z Longinem Siemińskim prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą *„Hotel dla Zwierząt i Ptactwa Domowego Longin Siemiński, Gabinet Weterynaryjny, Schronisko, Centrum Rehabilitacyjno – Adopcyjne”*. Zawarta na czas określony do 31 grudnia 2021 r. w przedmiocie utrzymania i zapewnienia opieki weterynaryjnej bezdomnym zwierzętom, odłowionym z terenu Gminy Sieradz;
- nr 272.14.2021 z dnia 31 grudnia 2021 r. z Anną Siemińską, zarządcą sukcesyjnym przedsiębiorstwa²⁹ *„Hotel dla Zwierząt i Ptactwa Domowego Longin Siemiński, Gabinet Weterynaryjny, Schronisko, Centrum Rehabilitacyjno – Adopcyjne w spadku”*. Zawarta na czas określony do 31 grudnia 2023 r. w przedmiocie utrzymania i zapewnienia opieki weterynaryjnej bezdomnym zwierzętom, odłowionym z terenu Gminy Sieradz. Rozwiązana za porozumieniem stron w dniu 10 marca 2023 r. (ze skutkiem na dzień 14 marca 2023 r.);
- nr 272.5.2023 z dnia 15 marca 2023 r. z Przytuliskiem i hotelem dla zwierząt domowych *„FUNNY PETS”* Marta Szturma z siedzibą w Czartkach.

Dwie pierwsze umowy zostały zawarte z podmiotem posiadającym zezwolenie na wykonywanie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami wydanym przez Wójta Gminy Sieradz oraz na prowadzenie schroniska dla bezdomnych zwierząt wydanym przez

²⁷ Zn. RG 6140.1.2020.

²⁸ Wobec zarządcy sukcesyjnego w 2022 r. zastosowano środek zapobiegawczy w postaci dozoru Policji i nakazu powstrzymania się od prowadzenia wszelkiej działalności związanej z opieką nad zwierzętami, wykorzystywaniem zwierząt lub też oddziaływaniem na zwierzęta oraz wykonywania wszelkich lub określonych czynności wymagających zezwolenia, które są związane z wykorzystywaniem zwierząt lub oddziaływaniem na nie.

²⁹ Zgodnie z wpisem do CEiDG weryfikowanym przez Gminę na podstawie art. 114 pkt 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, w trakcie prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Organy Gminy nie posiadały wiedzy o fakcie podziału spadku w styczniu 2021 roku, o którym mowa w wyroku z dnia 27 stycznia 2023 r. (sygn. akt II SA/Łd 683/22).

Wójta Gminy Brąszewice³⁰. Trzecia umowa została zawarta z podmiotem, który legitymował się decyzją na prowadzenie schroniska dla bezdomnych zwierząt zgodnie ze złożonym przez podmiot wnioskiem, natomiast nie posiadał zezwolenia wydawanego na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 3 ucpg na ochronę przed bezdomnymi zwierzętami (wylapywania zwierząt), o które to podmiot nawet nie wnioskował, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości pkt 7*.

Zawierając ww. umowy Gmina należyście zabezpieczyła swoje interesy, w szczególności związane z realizacją umowy odnośnie dobrostanu przetrzymywanych tam zwierząt, poprzez ustalenie odpowiedzialności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy na zasadzie kar umownych, m.in. za: odmowę przyjęcia odłowionego zwierzęcia; niedotrzymanie czasu realizacji zobowiązania przetransportowania zwierząt; czy niewykonanie zobowiązania osiągnięcia umownego współczynnika adopcji.

W ramach ww. umów Gmina powierzyła na podstawie art. 11 a ust. 4 uoz, realizację zadania polegającego na odławianiu bezdomnych zwierząt oraz transportowania ich do schroniska podmiotom prowadzącym schroniska dla zwierząt, tj. podmiotom wskazanym w PONZ. Umowy spełniały wymagania przepisów prawa we wskazanych w umowach zakresie³¹. W umowach wskazano czas reakcji od przyjęcia wniosku o odłowienie, a także podmioty (Zamawiający, osoby przez niego upoważnione oraz Policja), które przekazują zgłoszenia interwencji. Ww. umowami zobowiązano wykonawcę do zapewnienia wykonywania czynności objętych umową przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje zawodowe, przeszkolenia w zakresie opieki nad zwierzętami oraz umowy o pracę. Gmina zobowiązała wykonawcę do przedkładania dokumentacji rozliczeniowej lub sprawozdawczości z realizacji zadania, a także zapewniła sobie prawo kontroli realizacji zadania.

W związku ze śmiercią osoby reprezentującej podmiot *Hotel dla Zwierząt i Pctactwa Domowego Longin Siemiński Gabinet Weterynaryjny, Schronisko, Centrum Rehabilitacyjno – Szkoleniowo – Adopcyjne*, umowa nr 272.11.2018 zawarta 28 grudnia 2018 r. była kontynuowana z zarządcą sukcesyjnym wyznaczonym w dniu 22 czerwca 2020 r. reprezentującym ww. podmiot, który przyjął także we wrześniu 2020 r. warunki obowiązującego zezwolenia wydanego dla tego podmiotu.

Następnie, w dniu 31 grudnia 2021 r. zawarto umowę nr 272.14.2021 z zarządcą sukcesyjnym, pomimo że w 2021 r. odebrano ze schroniska, przez przedstawicieli Policji i organizacji społecznych z powodu złych warunków utrzymywania, siedem bezdomnych zwierząt należących do Gminy Sieradz, umowa ta była kontynuowana do dnia 14 marca 2023 r.– szerzej kwestie te opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 8.

(akta kontroli str. 216-240, 794, 796)

1.7. Opiekę nad zwierzętami bezdomnymi, w tym czynności: leczenia i profilaktyki, tj. szczepienia, zwalczania pasożytów, obowiązkowej sterylizacji/kastracji, wszczepiania czipów identyfikacyjnych i ich rejestracji w ogólnodostępnej bazie danych, karmienia i całodobowej opieki na terenie schroniska, powierzono podmiotowi wymienionemu w programie, na zasadach określonych w programie, posiadającemu zezwolenie na prowadzenie schroniska dla bezdomnych zwierząt i spełniającemu warunki wymagane przy udzielaniu takich zezwoleń oraz objętemu nadzorem weterynaryjnym (uzyskany Weterynaryjny Numer Identyfikacyjny³²).

³⁰ Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2023 r. (sygn. akt II SA/Łd 683/22) podmiot utracił wymagane prawem zezwolenie Wójta Gminy Brąszewice na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami i prowadzenia schroniska dla bezdomnych zwierząt.

³¹ Z art. 7 ust. 1 pkt 3 i 4, art. 10 ust. 1 ucpg; rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 r. w sprawie zasad i warunków wylapywania bezdomnych zwierząt³¹; art. 11 a ust. 2 pkt 3, ust. 4, art. 24 uoz, rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniającym dyrektywę 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/9731, dalej rozporządzenie nr 1/2005.

³² WNI: dla Przytuliska i hotelu dla zwierząt FUNNY PETS Marta Szturma – 10143403, dla Hotelu dla zwierząt i ptactwa domowego Longin Siemiński – 10143402.

1.8. Podmioty świadczące usługi z zakresu utrzymywania i zapewnienia opieki weterynaryjnej bezdomnym zwierzętom (psom i kotom) odłowionym lub odebranym z terenu Gminy Sieradz wraz z prowadzeniem akcji adopcyjnej, zostały wyłonione na podstawie trzech postępowań³³: dwóch w trybie przetargowym oraz jednym postępowaniu w trybie zamówienia z wolnej ręki.

Zamówienia publicznego w trybie z wolnej ręki udzielono w 2023 r. na podstawie art. 305 pkt 1 w zw. z art. 214 ust. 1 pkt 5³⁴ ustawy Pzp. Jak wyjaśnił zastępca Wójta „podmiot, z którym dotychczas współpracowano złożył wniosek o rozwiązanie umowy za porozumieniem stron, w związku z utratą wymaganego prawem zezwolenia do prowadzenia schroniska. Gmina nie posiadała własnej infrastruktury ani personelu, które umożliwiłoby realizację obligatoryjnych zadań. Z tego powodu i konieczności zabezpieczenia interesów Gminy i zapewnienia nieprzerwanej realizacji zadań z zakresu zapobiegania bezdomności zwierząt podjęto decyzję o natychmiastowym przeprowadzeniu postępowania i wyborze podmiotu zapewniającego kontynuację realizacji zadań.”³⁵

Zgodnie z art. 246 ustawy Pzp, kryteriami wyboru ofert we wszystkich trzech postępowaniach były oprócz kryterium cenowego 60%, kryteria pozacenowe 40%, tj. czas odłapania zwierzęcia od przyjęcia zgłoszenia³⁶ i poziom adopcji zwierząt³⁷.

(akta kontroli str. 241-272, 812, 814, 828-852)

1.9. W odniesieniu do pozostałych zadań określonych w Programie, w szczególności z zakresu kastracji lub sterylizacji oraz znakowania zwierząt domowych, zapewniono prawidłowe i rzetelne ich wykonywanie. W Gminie od 2019 r. zapewniona była kastracja i sterylizacja dla kotów wolno żyjących, natomiast od 2021 r. finansowano akcje nieodpłatnej sterylizacji / kastracji i znakowania zwierząt właścicielskich. Ponadto prowadzono działalność edukacyjno-popularyzatorską nt. przeciwdziałania bezdomności zwierząt, promocji adopcji. Określono sposób realizacji ww. zadań, wskazując podmioty koordynujące oraz odpowiedzialne za ich realizację.

Struktura organizacyjna jednostki była dostosowana do aktualnych celów i zadań. Zadania z zakresu ochrony przed zwierzętami bezdomnymi przypisane zostały Referatowi Rozwoju Gospodarczego w Urzędzie Gminy (dalej RG) na podstawie § 20 ust. 1 pkt 35 Zarządzenia nr 15/2016 Wójta Gminy Sieradz z dnia 6 maja 2016 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu organizacyjnego. Referat pozostawał pod bezpośrednim nadzorem Wójta zgodnie z § 9 ust. 3 pkt 2 Regulaminu. W Referacie zadania z zakresu zapobiegania bezdomności zwierząt wykonywali w okresie objętym kontrolą: kierownik referatu oraz młodszy referent, dla których określono aktualny zakres obowiązków, uprawnień podległości i odpowiedzialności, w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny.

(akta kontroli str. 273-350)

W Urzędzie nie identyfikowano ryzyka związanego z celami i zadaniami ustalonymi w Gminie dla realizacji zadań z zakresu utrzymywania i zapewnienia opieki weterynaryjnej bezdomnym zwierzętom oraz zapobiegania bezdomności zwierząt domowych, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 9.

³³ Na podstawie wcześniej obowiązującej ustawy z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych oraz ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych obowiązującej od 1 stycznia 2021 r. (Dz. U z 2023 r., poz. 1605) dalej jako: Pzp.

³⁴ Ze względu na wyjątkową sytuację niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której nie mógł on przewidzieć, wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia, a nie można zachować terminów określonych dla innych trybów udzielenia zamówienia.

³⁵ Ponadto w trakcie kontroli Powiatowego Inspektoratu Weterynarii przeprowadzanej w dniach 13-17 marca 2023 r. wydzierżawiająca przedmiotową nieruchomość oświadczyła, że „działalność zostanie zamknięta, gdy wszystkie gminy odbiorą lub zabezpieczą swoje zwierzęta.”

³⁶ Maksymalny czas określono na 48 godzin.

³⁷ Minimalny poziom adopcji zwierząt od 6 % do 10 % – 0 pkt; od 11 % do 20 % – 10 pkt; od 21 % do 30 % – 20 pkt; od 31 % do 40 % – 30 pkt; 40 % i powyżej – 40 pkt. Przez poziom adopcji zwierząt rozumiano stosunek liczby wykonanych adopcji (bez zwierząt oddanych właścicielowi) do liczby zwierząt przebywających w schronisku Wykonawcy (pod ustawową opieką Zamawiającego) na ostatni dzień każdego półrocza obowiązywania umowy.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Raporcie o stanie gminy za 2019 nie ujęto realizacji *Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na 2019 r.*, co było niezgodne z art. 28aa ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym³⁸, który stanowi, że *Raport o stanie gminy* „stanowi podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacji polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”.

Jak wyjaśnił zastępca Wójta „brak podsumowania z realizacji Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w *Raporcie o stanie Gminy Sieradz za 2019 rok* spowodowany był nieumyślnym przeoczeniem tej tematyki podczas jego tworzenia, co nie stanowi o braku jego realizacji”.

(akta kontroli str. 778-781)

2. W projektach Programów na lata 2019-2021 nie uwzględniono opinii Powiatowego Lekarza Weterynarii w Sieradzu, odnośnie uzupełnienia Programu o kwoty przeznaczone na opiekę nad wolno żyjącymi kotami oraz usypianie ślepych miotów bezdomnych zwierząt, co było wymagane art. 11a ust. 5 uoz oraz zgodne z orzecznictwem sądów administracyjnych. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Sieradzu argumentował, że „zgodnie z orzecznictwem (wyrok NSA II OSK 1001/17), należy zaplanować i podać konkretne kwoty, przeznaczone na finansowanie każdego zadania wymienionego w Programie”. Konsekwencją nieuwzględnienia uwag PLW w Sieradzu było niewypełnienie w całości obowiązku nałożonego na Gminę mocą powołanego art. 11a ust. 5, zobowiązującym Gminę do wskazania wysokości środków finansowych z osobna, na każde zadanie obligatoryjne i fakultatywne wymienione w programie, wskazując sposób rozdysponowania puli środków finansowych przeznaczonych na poszczególne cele i założenia przyjęte w programie. Ww. braki stanowiły również podstawę stwierdzenia nieważności Programu na 2021 r. przez WSA w Łodzi (sygn. akt II SA/Łd 773/21 z dnia 11 maja 2022 r.).

Jak wyjaśnił zastępca Wójta, „sprawowanie opieki nad wolno bytującymi kotami na terenie gminy Sieradz, w tym ich dokarmianie oraz usypiania ślepych miotów zostało powierzone podmiotowi prowadzącemu schronisko dla zwierząt. Uwzględniono zatem wyżej wymienione zadania i przeznaczono z budżetu gminy środki finansowe w każdym roku obowiązywania PONZ na ich realizację. Ponadto Rada gminy nie jest związana opinią powiatowego lekarza weterynarii do projektu programu opieki nad bezdomnymi zwierzętami, ponieważ z istoty opinii wynika, że jest ona poglądem wyrażonym w określonej sprawie, a podmiot jej zasięgający (tutaj organ wykonawczy gminy) nie jest związany stanowiskiem opiniodawcy”.

(akta kontroli str. 778-779, 782)

Najwyższa Izba Kontroli podkreśla, że zgodnie z poglądami orzecznictwa, w programie należy w szczególności uregulować „sposób wydatkowania środków finansowych” przeznaczonych na realizację programu w sposób wyczerpujący, tj. określić kwoty środków finansowych na każde zadanie obligatoryjne i fakultatywne wymienione w programie z osobna, wskazując sposób rozdysponowania puli środków finansowych przeznaczonych na poszczególne cele i założenia przyjęte w programie – „wskazany przepis bezwzględnie wymaga, by rada gminy w sposób szczegółowy i wyczerpujący określiła wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację programu oraz sposób wydatkowania tych środków poprzez egzemplifikację zadań wykonywanych w ramach programu oraz określenie środków na realizację poszczególnych zadań” - Wyrok NSA z dnia 22 września 2020 r., sygn. akt II OSK 1087/20. „Czym innym jest wskazanie sposobów realizacji celów programu, a czym innym konkretne i jednoznaczne

³⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 40 t.j.

ustalenie w ramach przewidzianych środków sposobów ich wydatkowania, które z oczywistych względów powinny być zgodne z celami i przyjętymi założeniami programu. Przez określenie sposobów wydatkowania należy rozumieć wskazanie konkretnych form ich wykorzystania, ukierunkowanych na osiągnięcie celów programu. Zatem tylko powiązanie uchwalonej kwoty środków finansowych, przeznaczonych na realizację programu, z konkretnym sposobem ich wydatkowania pozwala przyjąć, że nie jest on fikcją i umożliwia faktycznie wykonanie poszczególnych zadań, zgodnie z przyjętymi w uchwale priorytetami” - WSA w Łodzi w wyroku z dnia 14 maja 2021 r., sygn. akt II SA/Łd 13/21.

3. Gmina nie uwzględniła w latach 2019-2020 opinii PLW w Sieradzu dotyczącej rozważenie dodania planu sterylizacji lub kastracji zwierząt posiadających właścicieli oraz objęcia programem znakowania zwierząt na obszarze gminy, co według PLW mogłoby wpłynąć pozytywnie na ograniczenie populacji zwierząt i zapobiegania bezdomności.

Jak wyjaśnił zastępca Wójta, „zapisy dotyczące planu znakowania zwierząt oraz planu sterylizacji lub kastracji zwierząt w gminie, zgodnie z art. 11a ust. 3 i 3a uoz były fakultatywne. Takie plany wprowadzono do Programów od 2021 r.”.

NIK wskazuje, że z uwagi na wysoki poziom bezdomności zwierząt (liczbę wyłapanych) oraz wysokie wydatki na opiekę nad bezdomnymi zwierzętami w latach 2019-2020 nieuwzględnienie rozwiązań mogących ograniczyć wydatki należy uznać za działanie nierzetelne. Izba zauważa również, że od 2021 r. Gmina finansowała zarówno akcje nieodpłatnej sterylizacji / kastracji, jak i znakowania zwierząt właścicielskich.

(akta kontroli str. 778-779, 782)

4. Wbrew art. 11a ust. 7 pkt 2 uoz w latach 2019-2020 przy przygotowywaniu projektu PONZ, nie zasięgnięto opinii organizacji społecznych, których statutowym celem działania była ochrona zwierząt, działających na obszarze gminy, np. poprzez zamieszczenie ogłoszenia umożliwiającego organizacjom społecznym wyrażenie swojej opinii. Takie działanie stanowiło naruszenie trybu podejmowania uchwały w sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt³⁹.

Jak wyjaśnił zastępca Wójta „podczas przygotowywania projektów *Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na rok 2019 i 2020*, gmina nie posiadała informacji dotyczących organizacji społecznych, którym statutowym celem działaniem jest ochrona zwierząt i które działały w tym czasie na jej terenie. W kolejnym roku – 2021, projekt PONZ został umieszczony na stronie BIP Gminy Sieradz wraz z informacją o możliwości zapoznania się z nim i wyrażenia stosownej opinii przez ww. organizacje. Jednak żadna z organizacji nie zajęła stanowiska”.

(akta kontroli str. 778, 781)

5. W latach 2019-2024 Gmina nie zawarła stosownych umów/porozumień z trzema podmiotami spośród sześciu, wskazanymi w PONZ do realizacji zadań. W Programie wpisano podmioty, przy pomocy których gmina w ciągu roku miała realizować zadania nałożone na nią w ustawie, jednakże z trzema z nich nie zawarto stosownych umów/porozumień i tak:
- w latach 2019-2021 nie zawarto umów/porozumień z podmiotem: Gospodarstwo rolne Damian Kuchczyński, Wiechucice 52, 98-200 Sieradz;

³⁹ Por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2022 r. II SA/Sz 85/22 „Brak działającej na terenie gminy organizacji społecznej, czy też brak wiedzy, co do powyższej kwestii, nie zwalnia z realizacji obowiązku wskazanego w ustawie z 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt, a to z tej przyczyny, że za działającą na terenie gminy należy uznać każdą organizację, która swoim zakresem działania obejmuje jej obszar. W tym kontekście jej siedziba nie ma żadnego znaczenia. To na organie gminy spoczywa obowiązek ustalenia czy podmioty wskazane przez ustawodawcę obejmują swoim zakresem działania daną gminę”.

- w latach 2019 - 2020 nie zawarto umów/porozumień z podmiotem: Gabinet Weterynaryjny „ZWIERZYNIEC”, Jagoda Leyko – Małas, ul. Jana Pawła II 84C, 98-200 Sieradz;
- w latach 2022-2024 nie zawarto umów/porozumień z podmiotem: Gospodarstwo rolne Paweł Mitera, Kamionaczyk 20, 98-200 Sieradz.

Jak wyjaśnił zastępca Wójta z uwagi na konieczność zachowania zasad gospodarki finansowej, tj. racjonalnego i celowego wydatkowania środków publicznych, umowa z danym podmiotem byłaby zawierana w przypadku zaistnienia takiej potrzeby.

NIK zauważa, że rzetelna realizacja ww. zadań wymaga, aby zawarcie umowy następowało przed realizacją zadania, a nie dopiero wówczas, gdy nastąpi taka konieczność.

(akta kontroli str. 793, 795)

6. Wydane decyzje nie w pełni czyniły zadość wymaganiom zawartym w ustawie ucpg i tak:
  - we wszystkich trzech decyzjach zezwalających na prowadzenie schroniska na terenie Gminy Sieradz w okresie objętym kontrolą, nie określono wymagań dotyczących standardu sanitarnego wykonywania usług i ochrony środowiska (art. 9 ust. 1 pkt 6 ucpg);
  - w decyzji nr RG 6140.1.3.2020 z dnia 26 października 2020 r. wpisano błędną podstawę prawną jej wydania - art. 8a ust. 3 ucpg, który stanowi, że: „Odmowa wydania zezwolenia, jego zmiana i cofnięcie zezwolenia następuje w drodze decyzji wójta, burmistrza lub prezydenta miasta”. Natomiast podstawą wydania zezwolenia na prowadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części, jest art. 7 ust. 6 ucpg w związku z art. 7 ust. 1 pkt 4 ucpg.

Jak wyjaśnił zastępca Wójta błędna podstawa prawna była wynikiem oczywistej omyłki pisarskiej. Natomiast zawarty w decyzjach zapis dotyczący „prowadzenia działalności zgodnie z obowiązującymi przepisami” uwzględniał także wymagania dotyczące standardu sanitarnego wykonywania usług i ochrony środowiska.

(akta kontroli str. 812, 814)

7. Gmina powierzyła wykonywanie usług w zakresie wylapywania/odbioru bezdomnych zwierząt z terenu Gminy Sieradz i przetransportowania ich do schroniska, podmiotowi, który nie posiadał zezwolenia w tym zakresie. W umowie nr 272.5.2023 z dnia 15 marca 2023 r. wykonywanie usług w zakresie wylapywania lub odbioru bezdomnych zwierząt z terenu Gminy Sieradz i przetransportowania ich do schroniska, powierzono podmiotowi: Przytulisko i hotel dla zwierząt domowych „Funny Pets” Marta Szturma, który zgodnie z przedłożonym wnioskiem z dnia 12 października 2020 r. i w konsekwencji wydaną decyzją Wójta Gminy Sieradz, uzyskał zezwolenie wyłącznie na prowadzenie schroniska dla bezdomnych zwierząt, natomiast nie posiadał opisanego wyżej zezwolenia wydawanego na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 3 ucpg na ochronę przed bezdomnymi zwierzętami, o które to podmiot nawet nie wnioskował. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 7 ust. 6 ucpg prowadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami (realizowane poprzez ich wylapywanie (odławianie)), stanowiące przedmiot zadania własnego gminy, wymaga uzyskania zezwolenia, którego udziela wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce świadczenia usług. Tym samym Gmina naruszyła art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej⁴⁰ stanowiący, że jeżeli do prowadzenia danego rodzaju działalności na podstawie innych ustaw jest wymagane uzyskanie zezwolenia, jednostki samorządu terytorialnego mogą powierzyć wykonywanie zadań wyłącznie podmiotowi posiadającemu wymagane zezwolenie.

⁴⁰ Dz.U. z 2021 r. poz. 679.

Zastępca Wójta wyjaśnił, że „w 2023 roku rozwiązano umowę nr 272.14.2021 ze schroniskiem w Wojtyszkach i ze względu na szczególną sytuację jaka panowała w schronisku, natychmiastowo podjęto zamówienie z wolnej ręki na podstawie art. 305 pkt 1 w zw. z art. 214 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych, z podmiotem Przytulisko i Hotel dla zwierząt domowych „Funny Pets” Marta Szturma. W obowiązującym wtedy stanie faktycznym, żaden inny podmiot nie posiadał zezwolenia Wójta Gminy Sieradz na prowadzenie działalności regulowanej, o której mowa w art. 7 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Pracownicy prowadzący sprawę w imieniu organu funkcjonowali w przekonaniu, iż decyzja Wójta Gminy Sieradz znak RG 6140.1.3.2020 z dnia 26.10.2020 r. zezwala na prowadzenie działalności w obydwóch zakresach. W podstawie prawnej przedmiotowej decyzji doszło do oczywistej omyłki pisarskiej. Organ podejmie niezwłocznie kroki w celu skorygowania omyłki”.

(akta kontroli str. 930-932)

Najwyższa Izba Kontroli podkreśla, że w przypadku braku decyzji Wójta zezwalającej na prowadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami (wylapywanie /odławianie) nie można mówić o omyłce pisarskiej bowiem do wydania decyzji na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 3 ucp, niezbędny jest wniosek podmiotu w tym zakresie. Natomiast we wniosku złożonym w dniu 12 października 2020 r. przez *Przytulisko i hotel dla zwierząt domowych FUNNY PETS Marta Szturma* wpisano w przedmiocie wykonywanej działalności wyłącznie: Prowadzenie schroniska dla bezdomnych zwierząt.

8. Pomimo że w 2021 r. odebrano ze schroniska, przez przedstawicieli Policji i organizacji społecznych z powodu złych warunków utrzymywania, siedem bezdomnych zwierząt należących do Gminy Sieradz, umowa nr 272.11.2018 zawarta 28 grudnia 2018 r. była kontynuowana z zarządcą sukcesyjnym do końca 2021 r.

Zgodnie z art. 746 § 1 w zw. z art. 750 Kodeksu cywilnego dający zlecenie może je wypowiedzieć w każdym czasie; do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Zgodnie z ww. umową:

- zamawiający zastrzegł sobie prawo odstąpienia od umowy w przypadku naruszenia jej postanowień przez Wykonawcę;
- Wykonawca zobowiązany był do przestrzegania przepisów zawartych w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt.

Ponadto w umowie zastrzeżono kary umowne. Gmina Sieradz nie skorzystała z ww. możliwości, nie doprowadziła do wypowiedzenia lub odstąpienia od umowy, odszkodowania, wykonania zastępczego.

W dniu 31 grudnia 2021 r. z zarządcą sukcesyjnym zawarto kolejną umowę nr 272.14.2021 (kontynuowana do dnia 14 marca 2023 r.), po przeprowadzeniu postępowania w trybie przetargowym. Ogłaszając przetarg⁴¹ nie przewidziano fakultatywnych podstaw wykluczenia wykonawcy. Natomiast zgodnie z art. 109 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych, z postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający może wykluczyć wykonawcę który, z przyczyn leżących po jego stronie, w znacznym stopniu lub zakresie nie wykonał lub nienależycie wykonał albo długotrwale nienależycie wykonywał istotne zobowiązanie wynikające z wcześniejszej umowy w sprawie zamówienia publicznego lub umowy koncesji, co doprowadziło do wypowiedzenia lub odstąpienia od umowy, odszkodowania, wykonania zastępczego lub realizacji uprawnień z tytułu rękojmi za wady. Tym samym zachowanie Gminy Sieradz było nierzetelne.

⁴¹ <https://ugsieradz.e-zp.finn.pl/procurements/19/documents>

Jak wyjaśnił zastępca Wójta przyczyną nierozwiązania umowy i zawarcia kolejnej umowy z tym samym podmiotem był fakt, że w obrocie prawnym nie zaistniało orzeczenie sądowe potwierdzające winę osoby fizycznej działającej w ramach działalności prowadzonej na podstawie zezwolenia, a kognicja w danej sprawie była wyznaczona obszarem określonej jednostki samorządu terytorialnego.

(akta kontroli str. 216-240, 794, 796)

9. W Gminie system kontroli zarządczej nie funkcjonował właściwie:

- a) Ani w programie, ani w innej dokumentacji systemu kontroli zarządczej, Wójt nie określił mierników realizacji zadań (na poziomie produktów i rezultatów), o których mowa w Komunikacie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych.

Zastępca Wójta wyjaśnił, że „mierniki wykonania zadań wskazywano w osobnym rozdziale, w którym wskazywano cele i obowiązki realizacji elementów programu wraz z wysokością środków finansowych jakie zabezpieczono w budżecie gminy na ich wykonanie”.

NIK zauważył, że szczegółowe zapisy Programów winny stanowić także źródło jednoznacznych informacji o kwotach środków finansowych zaplanowanych na poszczególne zadania/działania oraz konkretnych podmiotach/jednostkach je realizujących, natomiast nie stanowią mierników do oceny stopnia osiągnięcia zakładanych celów, stanowiącego element kontroli zarządczej, o której mowa w komunikacie Ministra Finansów.

(akta kontroli str. 785-790)

- b) W Urzędzie nie identyfikowano ryzyka związanego z celami i zadaniami ustalonymi w Gminie dla realizacji zadań z zakresu utrzymywania i zapewnienia opieki weterynaryjnej bezdomnym zwierzętom oraz zapobiegania bezdomności zwierząt domowych. W konsekwencji w przyjmowanych na lata 2019-2024 *Rocznych Planach Kontroli Zarządczej* nie uwzględniano zadań z zakresu zapobiegania bezdomności zwierząt domowych, a w szacowaniu ryzyka do realizacji zadań w ramach Kontroli zarządczej nie uwzględniano ryzyka związanego z realizacją zadań w ww. zakresie.

Zastępca Wójta wyjaśnił, że nieumyślnie pominięto zadania w ww. zakresie i zarówno w Rocznym planie kontroli zarządczej na 2025 rok oraz w szacowaniu ryzyka związanego z realizacją zadań zostaną ujęte zadania z zakresu utrzymywania i zapewnienia opieki weterynaryjnej bezdomnym zwierzętom oraz zapobiegania bezdomności zwierząt domowych.

(akta kontroli str. 351-414, 785, 788)

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina nie zawsze prawidłowo i rzetelnie zaplanowała i zorganizowała opiekę nad zwierzętami bezdomnymi oraz działania służące zapobieganiu bezdomności zwierząt. Jako działanie nierzetelne należy ocenić nieuwzględnienie opinii Powiatowego Lekarza Weterynarii w Sieradzu w projektach Programów na lata 2019-2021, odnośnie uzupełnienia Programu o kwoty przeznaczone na opiekę nad wolno żyjącymi kotami oraz usypianie ślepych miotów bezdomnych zwierząt, co było wymagane art. 11a ust. 5 uoz, a także opinii dotyczącej rozważenie dodania planu sterylizacji lub kastracji zwierząt posiadających właścicieli oraz objęcia programem znakowania zwierząt na obszarze gminy. W latach 2019-2020 przy przygotowywaniu projektu PONZ, nie zasięgnięto opinii organizacji społecznych, których statutowym celem działania była ochrona zwierząt, działających na obszarze gminy, pomimo takiego ustawowego obowiązku. Wójt wykonywał obowiązki regulatora działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami (wyłapywania zwierząt) i prowadzenia schronisk, jednakże przy wydawaniu zezwoleń na prowadzenie schronisk na terenie Gminy, uchybiono wymaganiom ustawowym, a także powierzono zadania dotyczące wyłapywania zwierząt z terenu Gminy nieuprawnionemu podmiotowi, nieposiadającemu stosownego zezwolenia. Przy wyborze podmiotu prowadzącego schronisko Gmina kierowała się kryteriami pozacenowymi, a zawierając umowy należyście zabezpieczyła swoje interesy. Jednak,

gdy w 2021 r. Policja i przedstawiciele organizacji społecznych odebrali ze schroniska, z powodu złych warunków utrzymywania, siedem bezdomnych zwierząt należących do Gminy Sieradz, nie podjęto żadnych działań zmierzających do wyegzekwowania odpowiedzialności wykonawcy, a umowa była kontynuowana do końca jej obowiązywania, by następnie z tym samym wykonawcą zawrzeć kolejną umowę, która była wykonywana do marca 2023 r.,

Wprawdzie zapewniono odpowiednie zasoby kadrowe i finansowe do realizacji ww. zadań, jednak kontrola zarządcza nie funkcjonowała właściwie - nie określono mierników realizacji zadań (na poziomie produktów i rezultatów), a także nie identyfikowano ryzyka związanego z celami i zadaniami z zakresu utrzymywania i zapewnienia opieki weterynaryjnej bezdomnym zwierzętom oraz zapobiegania bezdomności zwierząt domowych. W Raporcie o stanie gminy za 2019 r. nie ujęto realizacji Programu na 2019 r.

OBSZAR

2. Realizacja zadań z zakresu opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania bezdomności oraz nadzór nad wykonaniem tych zadań

Opis stanu faktycznego

2.1. Wyłapywanie zwierząt bezdomnych z terenu Gminy Sieradz miało charakter stały. Badanie na próbie 20 zwierząt wykazało, że zwierzęta były każdorazowo odławiane przez pracownika schroniska⁴², z którym gmina podpisała umowę i niezwłocznie przekazywane do tego schroniska, gdzie odbywały 15-dniową kwarantannę pod obserwacją lekarza. Każde odłowione zwierzę bezdomne sprawdzane było pod względem posiadania zarejestrowanego czipu, tatuażu lub adresatki. W przypadku zidentyfikowania właściciela lub opiekuna zwierzęcia był on niezwłocznie powiadamiany o miejscu przebywania zwierzęcia i sposobie jego odbioru. Wykonywana była również dokumentacja fotograficzna, która publikowana była na stronie Schroniska i stronie Urzędu Gminy Sieradz w zakładce „zaadoptuj psa/kota”. Gdy po zwierzę nie zgłosił się właściciel było ono sterylizowane lub kastrowane oraz odpowiednio znakowane. W okresie objętym kontrolą w Gminie nie odnotowano przypadków przetrzymywania zwierząt w innym miejscu ani nie wystąpiły przypadki odmowy przyjęcia bądź wyłapania zwierzęcia przez schronisko, z którym Gmina miała podpisaną umowę. Wyłapywanie i opieka nad zwierzętami odbywała się zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa, w tym w programie oraz umowach zawartych ze schroniskiem.

(akta kontroli str. 415-417, 813, 815)

W okresie objętym kontrolą, odłowiono łącznie 148 zwierząt (115 psów i 33 koty), w tym: w 2019 r. - 27 zwierząt (21 psów i sześć kotów), w 2020 r. - 38 zwierząt (21 psów i 17 kotów), w 2021 r. - 15 zwierząt (wyłącznie psów), w 2022 r. - 19 zwierząt (12 psów i siedem kotów), w 2023 r. - 38 zwierząt (36 psów i dwa koty) i do końca I kwartału 2024 r. - odłowiono 11 zwierząt (10 psów i jednego kota). Wszystkie odłowione zwierzęta zostały przekazane do schroniska. Gmina co do zasady posiadała wiedzę na temat losu wyłapanych zwierząt oraz potrafiła je zidentyfikować, z wyjątkiem dalszych losów 12 zwierząt bezdomnych czasowo odebranych przez Policję i/lub organizacje społeczne ze schroniska w Wojtyszkach (siedmiu w 2021 r. i pięciu w 2023 r.)⁴³.

(akta kontroli str. 24, 794, 796)

⁴² W przypadku zgłoszenia o wałęsającym się zwierzęciu i konieczności podjęcia czynności służbowych przez Policję po godzinach urzędowania Urzędu Gminy Sieradz, dyżurny jednostki kontaktował się telefonicznie z pracownikiem gminy lub bezpośrednio ze schroniskiem dla zwierząt, które miało podpisaną umowę z Urzędem.

⁴³ Zgodnie z protokołami kontroli przeprowadzonymi w schronisku w dniach 5 listopada 2021 r. i 9 marca 2023 r. ze schroniska zostało przymusowo odebranych przez funkcjonariusza Policji i przekazane przedstawicielowi stowarzyszenia - w 2021 r. - siedem, a w 2023 r. - pięć psów - odłowionych z terenu gminy Sieradz. Schronisko nie posiadało informacji, gdzie są przetrzymywane zabrane zwierzęta.

Komenda Powiatowa Policji w Sieradzu odnotowała w okresie objętym kontrolą łącznie 43 zdarzenia w związku ze złym traktowaniem zwierząt, odpowiednio w latach 2019 - 2021 – po pięć zdarzeń, w 2022 r. 16 zdarzeń, w 2023 r. osiem zdarzeń i w I kwartale 2024 r. – cztery zdarzenia⁴⁴.

(akta kontroli str. 419-431)

2.2. Gmina zapewniła obowiązkową sterylizację / kastrację zwierząt przebywających w schronisku (art. 11a ust. 2 pkt 4 uoz). Spośród 15 zwierząt przebywających w schronisku na dzień 18 marca 2024 r., 11 zostało wykastrowanych /wysterylizowanych, jedna odłowiona suka była już wysterylizowana, jeden pies i jeden kot przebywały w szpitalu po zabiegach weterynaryjnych, a jedna suka, z uwagi na krótki okres od momentu odłowienia, czekała na zabieg.

(akta kontroli str. 432-434)

2.3. Na terenie Gminy nie funkcjonowały inne niż schroniska dla zwierząt, miejsca przebywania zwierząt bezdomnych.

(akta kontroli str. 813, 815)

2.4. Gmina sprawowała opiekę nad kotami wolno żyjącymi na podstawie art. 11a ust. 2 pkt 2 uoz. Na opiekę (bez sterylizacji / kastracji) wydatkowano odpowiednio: 280 zł, 299,99 zł, 150 zł, 345,64 zł i 522,55 zł. Oprócz zakupu karmy i ustalania miejsc dokarmiania wolno żyjących kotów, współpracowała także z sołtysami i zarządcami ogrodów działkowych znajdujących się na terenie gminy Sieradz, na których terenie bytowały koty wolno żyjące.

Na koniec 2023 r. na terenie Gminy przebywało 11 kotów wolno żyjących, którym zapewniono dostęp do karmy, profilaktykę zdrowotną, leczenie chorób i urazów, sterylizację/kastrację wraz z opieką około weterynaryjną po tych zabiegach, a także w tym celu odławianie i transport do zakładu weterynaryjnego i z powrotem do miejsca bytowania.

Wyłapywanie kotów wolno żyjących w celu poddania ich sterylizacji/kastracji rozpoczęto od 2022 r. W 2022 r. poddano cztery koty wolno żyjące kastracji/sterylizacji za kwotę 880 zł, natomiast w 2023 r. sześć kotów za kwotę 1.530 zł.

(akta kontroli str. 438-472, 807, 810-811)

2.5. Gmina zapewniła prawidłowe wykonywanie pozostałych zadań obowiązkowych dotyczących zwierząt domowych, w tym umożliwiła usypianie ślepych miotów. Łącznie w latach 2022-2023 czterokrotnie wnioskowano o ten zabieg, a wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie.

Ponadto Gmina w Programie wskazała gospodarstwo rolne w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich, jednak w okresie objętym kontrolą nie wystąpiła sytuacja powodująca konieczność umieszczenia zwierząt w gospodarstwach rolnych.

W ramach zadań obowiązkowych art. 11a ust. 2 pkt 8 uoz, Gmina zapewniła również całodobową opiekę weterynaryjną w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt. W tym celu zawarła stosowną umowę cywilnoprawną z podmiotem

⁴⁴ W 2019 r. – pięć zdarzeń. Prowadzono jedno czynności wyjaśniające w trybie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia zakończone odstąpieniem od kierowania wniosku o ukaranie do Sądu z uwagi na niewykrycie Sprawcy oraz w trybie przepisów kodeksu postępowania karnego prowadzono dwa postępowania sprawdzające zakończone odmową wszczęcia dochodzenia i dwa postępowania przygotowawcze, zawiadomienie o przestępstwie, obydwa umorzone; W 2020 r. – pięć zdarzeń – dwa postępowania sprawdzające zakończone odmową wszczęcia dochodzenia, jedno postępowanie zakończone notatką urzędową i dwa postępowania przygotowawcze, zawiadomienie o przestępstwie, jedno umorzone po czynnościach procesowych, w przypadku drugiego sformułowano akt oskarżenia; W 2021 r. – pięć zdarzeń – cztery postępowania sprawdzające zakończone odmową wszczęcia dochodzenia oraz jedno postępowanie przygotowawcze, zawiadomienie o przestępstwie, umorzone; W 2022 r. – 16 zdarzeń – pięć postępowań sprawdzających zakończonych odmową wszczęcia dochodzenia oraz 11 postępowań przygotowawczych, sformułowano 11 zawiadomień o przestępstwie, osiem zostało umorzonych w trzech przypadkach sformułowano akt oskarżenia; W 2023 r. – osiem zdarzeń – dwa postępowania sprawdzające zakończone odmową wszczęcia dochodzenia oraz sześć postępowań przygotowawczych z zawiadomieniami o przestępstwie, sformułowano jeden akt oskarżenia, trzy dochodzenia zostały umorzone, a dwie kolejne sprawy zostały umorzone warunkowo; W I kwartale 2024 r. – cztery zdarzenia – jedno postępowanie sprawdzające w trakcie, trzy postępowania przygotowawcze z zawiadomieniem o przestępstwie – umorzone (w tym jedno warunkowo).

świadczącym usługi w tym zakresie na rzecz gminy. W okresie objętym kontrolą odnotowano 12 przypadków wymagających ww. opieki.

W dniu 7 marca 2022 r. Wójt na wniosek PLW w Sieradzu wszczął postępowanie administracyjne na podstawie art. 7 ust. 1, 1a uoz w sprawie wydania decyzji o odebraniu ośmiu psów i siedmiu sztuk bydła. Postępowanie zostało zawieszone w dniu 20 kwietnia 2022 r. z powodu śmierci właściciela, a następnie umorzone decyzją z dnia 4 lipca 2022 r. Zwierzęta zostały przekazane spadkobiercy.

(akta kontroli str. 473-513)

2.6. W Urzędzie prowadzono akcję finansowania zabiegów kastracji i sterylizacji zwierząt posiadających właścicieli, przy pełnym poszanowaniu praw właścicieli zwierząt lub innych osób, pod których opieką zwierzęta pozostają, rozszerzoną o znakowanie czipami elektronicznymi. W okresie objętym kontrolą dzięki tej akcji wysterylizowano/wykastrowano łącznie 295 zwierząt właścicielskich w tym:

- w 2021 r. - 83 psy i 36 kotów za kwotę 20 300 zł,
- w 2022 r. - 45 psów i 56 kotów za kwotę 24 223,10 zł, oraz
- w 2023 r. - 33 psy i 42 koty za kwotę 26 730,00 zł.

Badanie na próbie 15 zwierząt domowych objętych ww. zabiegami, wykazało, że gmina rzetelnie i prawidłowo realizowała działania służące zapobieganiu bezdomności zwierząt domowych, niekontrolowanej rozrodczości zwierząt poprzez sterylizację i kastrację.

Ponadto, w latach 2021-2022 w ramach współpracy przy realizacji zadania związanego z zabezpieczeniem rozprzestrzeniania się wścieklizny wśród zwierząt prowadzonego przez Fundację FUNNY PETS, wykonano 237 szczepień przeciwko wściekliźnie (169 w 2021 r. i 68 w 2022 r.) wraz z czipowaniem 197 zwierząt. Z kolei w 2023 r. znakowaniu poddano 66 zwierząt właścicielskich.

(akta kontroli str. 514-603)

2.7. Gmina zgodnie z Programem informowała o działaniach z zakresu opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt oraz propagowała działania służące zapobieganiu bezdomności zwierząt. W mediach społecznościowych oraz na stronach internetowych schroniska oraz Gminy umieszczano informacje na temat możliwości adopcji bezdomnych zwierząt⁴⁵. Gmina wraz ze Schroniskiem wspierała oraz propagowała adopcję zwierząt poprzez:

- przeprowadzanie sesji zdjęciowych odłowionych zwierząt, mających na celu ich promocję;
- umieszczanie zdjęć bezdomnych zwierząt wraz z opisami na stronach www Schroniska i Urzędu Gminy Sieradz w zakładce „Zaadoptuj mnie” oraz na portalach społecznościowych;
- współpracę ze stowarzyszeniami i fundacjami w zakresie adopcji zwierząt.

Podmiotem odpowiedzialnym za aktywne poszukiwanie nowych właścicieli było schronisko. Dodatkowo Gmina promowała adopcję poprzez wspieranie jednorazową rekompensatą części kosztów utrzymania zaadoptowanego zwierzęcia ze Schroniska, w kwocie 700 zł na koszty utrzymania psa i 300 zł na kota.

W wyniku prowadzonych działań, w okresie objętym kontrolą, przekazano do adopcji 168 zwierząt⁴⁶, a 19 zwierząt zwrócono właścicielom. Wskaźnik adopcji wyniósł: 66,93%⁴⁷. Z kolei 12 zwierząt zostało odebranych przez Policję i/lub organizacje społeczne. W okresie objętym kontrolą odnotowano 31 zgonów (w tym sześć eutanazji). Na dzień 31 marca 2024 r. w schronisku znajdowało się 21 bezdomnych zwierząt (20 psów i jeden kot) należących do Gminy.

⁴⁵ Co zweryfikowano w oparciu o próbę 15 zwierząt objętych badaniem.

⁴⁶ W tym 35 w 2019 r., 33 w 2020 r., 27 w 2021 r., 35 w 2022 r., 36 w 2023 r.

⁴⁷ Wskaźnik adopcji liczony jako stosunek liczby zwierząt wydanych do adopcji do zwierząt przyjętych do schroniska (tzw. napływu).

Wskaźnik liczby zwierząt wydanych do adopcji i odebranych przez swoich dotychczasowych właścicieli do liczby zwierząt przebywających w schronisku (stan na koniec roku poprzedniego i napływ zwierząt w danym roku) wynosił: w 2019 r. – 29,23% w 2020 r. – 29,91% w 2021 r. – 32,95% w 2022 r. – 55,38%, w 2023 – 68,18%.

(akta kontroli str. 604-621, 816-827)

2.8. Gmina, uchwalając PONZ, zapewniła jego realizację, w tym finansowanie, z własnych środków budżetowych. Finansowanie realizacji zadań odbywało się zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości wprowadzoną Zarządzeniem nr 70/2017 Wójta Gminy Sieradz z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia *Zasad (polityki) rachunkowości* wraz z aneksem nr 1 wprowadzonym Zarządzeniem nr 94/2018 Wójta Gminy Sieradz z dnia 26 września 2018 r. Wydatki z tego tytułu ujmowano w rozdziale klasyfikacji budżetowej 90095 - Pozostała działalność.

W kontrolowanym okresie w przygotowywanych projektach PONZ i w planach budżetowych Gminy planowano wydatki na zapobieganie bezdomności zwierząt i opiekę nad zwierzętami bezdomnymi na poziomie od 280 000,00 zł do 382 100,00 zł. Z roku na rok zmniejszano jednak wydatkowanie środków na ww. zadania i tak:

- w 2019 r. zrealizowano wydatki 288 359,11 zł, 75,47% planu,
- w 2020 r. – 238 445,34 zł, 76,42% planu
- w 2021 r. – 237 024,96 zł, 84,65% planu,
- w 2022 r. - 157 818,89 zł, 55,39% planu,
- w 2023 r. – 122 856,81 zł, 42,81% planu.

Planowanie wydatków na podobnym poziomie pomimo wyraźnego spadku wydatków realizowanych zastępca Wójta wyjaśnił zwiększeniem wydatków na realizację ustawowych obowiązków pomimo zmniejszenia liczby zwierząt w schronisku. „Zatem wysoki koszt i liczba bezdomnych zwierząt wpływają bezpośrednio na tworzenie planu na stałym poziomie”.

(akta kontroli str. 622-712, 793, 795)

Zgodnie z art. 9u ust. 1 ucpg Wójt sprawował kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w zakresie zapobiegania bezdomności zwierząt. W umowach Gmina zapewniła sobie prawo kontroli realizacji zadania na miejscu, w schronisku, w szczególności dotyczących zapewnienia warunków bytowych zwierząt i stopnia realizacji przyjętych przez podmiot prowadzący schronisko zobowiązań. Gmina prowadziła kontrole schronisk, z którymi posiadała umowę w przedmiocie sprawowania opieki nad zwierzętami bezdomnymi. W okresie objętym kontrolą przeprowadzono łącznie dziewięć takich kontroli i tak: w 2020 r. przeprowadzono jedną kontrolę, w 2022 r. dwie kontrole i w 2021 i 2023 r. po trzy kontrole. W trakcie przeprowadzonych kontroli dokonywano wglądów do protokołów kontroli przeprowadzanych przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Sieradzu za ostatni okres. W żadnym przypadku nie wniesiono uwag do realizowanych zadań przez Wykonawcę.

Kontrola NIK w schronisku w Czartkach wykazała jednak, że na terenie schroniska nie wyodrębniono miejsca magazynowania odchodów zwierzęcych, które jest obligatoryjnym elementem działalności schroniska zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 2 lit. e rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 stycznia 2022 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt. Ponadto ujawniono, że powierzchnia kojca, należącej do Gminy suki (nr czip 61609390233871), była niezgodna z załącznikiem do ww. rozporządzenia, wynosiła bowiem 6,8 m², a według ww. rozporządzenia minimalna powierzchnia dla psów przy wadze powyżej 30 kg, z wyjątkiem powierzchni zajętej przez budę, powinna wynosić 8 m². Także wydane przez Wójta zezwolenie (zgodne z przedłożonym wnioskiem podmiotu) obejmowało jedynie jedną z czterech działek, na których prowadzone było schronisko. Szerzej powyższe kwestie zostały opisane w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 713-777, 779, 782, 798-805, 808, 811)

2.9. W wyniku realizacji przez Gminę działań zapobiegających bezdomności, w tym określonych w programie, ograniczono zjawisko bezdomności zwierząt domowych oraz wydatki na opiekę nad zwierzętami bezdomnymi. Zgodnie z przeprowadzonymi analizami, Gmina uznała realizację planu znakowania jako bardzo skuteczną metodę zapobiegania bezdomności zwierząt, a także pozwalającą na identyfikację psów

posiadających właścicieli i ich szybki zwrot w przypadku zagubienia, co przyczyniło się do zmniejszenia kosztów przeznaczanych na utrzymanie zwierząt w schronisku.

(akta kontroli str. 24-25)

2.10. Zgodnie z wyjaśnieniami zastępcy Wójta: „Realizacja obowiązków związanych z zapobieganiem bezdomności zwierząt oraz opieki nad zwierzętami bezdomnymi należy do trudnych zadań. Na bezdomność zwierząt wpływa wiele czynników, ale każde ma swoje źródło u człowieka, ponieważ każde zwierzę domowe ma swojego właściciela. W związku z czym należałoby wprowadzić do ustawy o ochronie zwierząt zapis o obowiązku znakowania zwierząt domowych przez swoich właścicieli wraz z ich rejestracją w jednej, ogólnopolskiej bazie danych. Tak sporządzony rejestr pozwoliłby na zmniejszenie liczby zwierząt w schroniskach oraz spowodowałby zwiększenie świadomości ludzi na temat obowiązków jakie spoczywają na opiekunach zwierząt tj. niedopuszczenie do pozostawienia psa bez nadzoru i przedostania się poza ogrodzenie nieruchomości”.

(akta kontroli str. 778, 781, 930-933)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wójt nierzetelnie sprawował kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w zakresie zapobiegania bezdomności zwierząt na podstawie art. 9u ust. 1 ucpg oraz postanowień umowy nr 272.5.2023 z 15 marca 2023 r. zawartej z Przytuliskiem i hotelem dla zwierząt domowych „FUNNY PETS” Marta Szturma z siedzibą w Czartkach. W trakcie przeprowadzonych w 2023 r. dwóch kontroli w schronisku w Czartkach (10 maja 2023 r. i 11 października 2023 r.) nie wniesiono uwag do realizowanych zadań przez Wykonawcę.

Z kolei kontrola NIK w schronisku wykazała, że:

- na terenie schroniska nie wyodrębniono miejsca magazynowania odchodów zwierzęcych, które jest obligatoryjnym elementem działalności schroniska zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 2e Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 stycznia 2022 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt.
- powierzchnia kojca, należącej do Gminy suki (nr czip 61609390233871), była niezgodna z załącznikiem do ww. rozporządzenia, wynosiła bowiem 6,8 m², a według ww. rozporządzenia minimalna powierzchnia dla psów przy wadze powyżej 30 kg, z wyjątkiem powierzchni zajętej przez budę, powinna wynosić 8 m²
- faktyczny obszar działalności Schroniska wykaczał poza działkę wskazaną w zezwoleniu Wójta Gminy Sieradz na prowadzenie schroniska i obejmował sąsiednie działki nr: 224/1, 226 i 227, na których Schronisko funkcjonowało bez wymaganego prawem zezwolenia.

Zastępca Wójta wyjaśniając przyczyny nieuwzględnienia powyższych kwestii w protokołach przeprowadzonych kontroli wskazał, że „kontrole obejmowały sposób realizacji umowy przez Wykonawcę, w tym dokumentację i warunki w jakich przebywały zwierzęta odłowione z terenu Gminy. Gmina nie posiadała informacji o prowadzeniu schroniska na pozostałych trzech działkach ani o niedostosowaniu wielkości kojca do wagi suki, ani o niewłaściwym zagospodarowaniu odchodów zwierzęcych. Jednocześnie zastępca Wójta zapewnił, że „zostaną poczynione kroki w celu wyjaśnienia i przywrócenia sprawie właściwego obrotu prawnego”. Odnosząc się natomiast do rozszerzenia działalności schroniska o trzy działki, zastępca Wójta wyjaśnił także, że „w decyzji Wójta Gminy Sieradz znak RG 6140.1.3.2020 z dnia 26.10.2020 r. wskazano na prowadzenie wnioskowanej działalności na nieruchomości oznaczonej numerem działki 225 we wsi Czartki, zgodnie z wnioskiem Pani Marty Szturmy, właścicielki Przytuliska i hotelu dla zwierząt domowych „Funny Pets”. Jakikolwiek zmiany obszaru, na którym prowadzona jest działalność, wymaga podjęcia czynności materialno-technicznych przez stronę zainteresowaną uzyskaniem zezwolenia. Na chwilę obecną nie wpłynął do tutejszego urzędu żaden

wniosek w przedmiotowej sprawie, ale zostaną podjęte działania w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji”.

(akta kontroli str. 808, 811, 930-933)

OCENA CZĄSTKOWA

Poza opisaną w obszarze 1 sytuacją przekazywania zwierząt do schroniska, z którego w 2021 r. zostały one odebrane interwencyjnie z powodu złych warunków utrzymywania, Gmina w należyty sposób realizowała wykonanie pozostałych zadań z zakresu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz służące zapobieganiu bezdomności zwierząt. NIK pozytywnie ocenia wprowadzenie od 2021 r. planu kastracji lub sterylizacji i planu znakowania zwierząt właścicielskich. W wyniku realizacji przez Gminę działań zapobiegających bezdomności, w tym określonych w Programie, ograniczono zjawisko bezdomności zwierząt domowych oraz wydatki na opiekę nad zwierzętami bezdomnymi. Prawidłowo finansowano także realizację ww. zadań, niemniej w trakcie prowadzonych kontroli na miejscu w schronisku nie identyfikowano istotnych nieprawidłowości, pomimo ich wystąpienia.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Wnioski

1. Zawarcie stosownej umowy porozumienia z podmiotem, realizującym zadanie w ramach PONZ na 2024.
2. Doprowadzenie do zgodności obowiązującego zezwolenia na prowadzenie schroniska w Czartkach zgodnie z wymaganiami ustawowymi.
3. Powierzenie zadań z zakresu wyłapywania zwierząt z terenu Gminy podmiotowi posiadającemu zezwolenie w tym zakresie.
4. Podjęcie zadeklarowanych działań w zakresie kontroli zarządczej, tj. określenie mierników realizacji zadań (na poziomie produktów i rezultatów), także identyfikowanie ryzyka związanego z celami i zadaniami z zakresu utrzymywania i zapewnienia opieki weterynaryjnej bezdomnym zwierzętom oraz zapobiegania bezdomności zwierząt domowych.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 19 czerwca 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Kontroler
Magdalena Łysek
Specjalista kontroli państwowej
/podpisano elektronicznie/

P.o. Dyrektor
Radca Prezesa NIK
Piotr Walczak
/podpisano elektronicznie/